

DECIZIE

18 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Dumitru Visternicean, Galina Stratulat
Dumitru Mardari, Nina Vascan

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de Elena Novoloacă,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Novoloacă, Larisa Popa, Ion Ceclu, Tatiana Rusnac, Angela Damaschin, Vera Galer, Silvia Grib și Maria Odajiu împotriva Valentinei Baznat, Victoriei Țîbulac și notarului public Claudia Patereu cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, declararea nulității certificatelor de moștenitor legal și recunoașterea dreptului de proprietate asupra averii succesoriale,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de Victoria Țîbulac și notarul public Claudia Patereu, la care s-a alăturat și Valentina Baznat, casată hotărârea Judecătoria Glodeni din 22 iulie 2016 și pronunțată o hotărâre nouă de respingere a acțiunii,

c o n s t a ț ă

La 19 august 2015, Elena Novoloacă, Larisa Popa, Ion Ceclu, Tatiana Rusnac, Angela Damaschin, Vera Galer, Silvia Grib și Maria Odajiu au depus cerere de chemare în judecată împotriva Valentinei Baznat, Victoriei Țîbulac și notarului public Claudia Patereu cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, declararea nulității certificatelor de moștenitor legal și recunoașterea dreptului de proprietate asupra averii succesoriale.

În motivarea acțiunii reclamanții au invocat că părțile la proces sunt nepoții defunctei Falcaș Maria, decedată la 08 aprilie 2014. La momentul deschiderii succesiunii moștenitori legali de clasele 1–3 lipseau, din acest motiv averea succesorală rămasă după decesul Mariei Falcaș a fost acceptată de către nepoții ei prin intrarea în posesia acesteia în termen de 6 luni de la data deschiderii succesiunii. Acest fapt se confirmă prin certificatul nr. 443 din 14 mai 2015 eliberat de Primăria comunei Balatina, raionul Glodeni. La 15 mai 2015, Elena Novoloacă s-a adresat la notar cu cerere de eliberare a certificatului de moștenitor legal, însă i s-a refuzat din motiv că au

fost deja eliberate certificate de moștenitor legal Valentinei Baznat și Victoriei Țîbulac, a câte ½ cotă-parte fiecareia.

Indică Larisa Popa, Ion Ceclu, Tatiana Rusnac, Angela Damaschin, Vera Galer, Silvia Grib, Maria Odajiu și Elena Novoloacă că pentru elucidarea circumstanțelor date, ultima s-a adresat secretarului Primăriei comunei Balatina, care i-a comunicat că moștenitorilor Valentina Baznat și Victoria Țîbulac le-au fost eliberate certificate pentru legalizarea drepturilor succesoriale unde au fost indicați toți moștenitorii care au acceptat succesiunea.

Consideră reclamantii că certificatele de moștenitor eliberate pe numele Valentinei Baznat și Victoriei Țîbulac sunt ilegale, deoarece notarul public Claudia Patereu urma să elibereze pârâtelor certificat de moștenitor doar pentru 1/10 cotă-parte din patrimoniul succesoral, dar nu câte 1/2 cotă-parte, prin ce se încalcă dreptul celorlați nepoți la moștenire.

Solicită Elena Novoloacă, Larisa Popa, Ion Ceclu, Tatiana Rusnac, Angela Damaschin, Vera Galer, Silvia Grib și Maria Odajiu declararea nulității certificatelor de moștenitor legal eliberate de către notarul public Claudia Patereu pe numele Valentinei Baznat și Victoriei Țîbulac pentru câte ½ cotă-parte din averea succesorală rămasă după decesul Mariei Falcaș, decedată la 08 aprilie 2014, cu recunoașterea dreptului de proprietate al moștenitorilor Elena Novoloacă, Larisa Popa, Ion Ceclu, Tatiana Rusnac, Vera Galer, Angela Damaschin, Silvia Grib, Maria Odajiu, Valentina Baznat și Victoria Țîbulac a câte 1/10 cotă-parte fiecareia din patrimoniul succesoral compus din: casă de locuit cu construcții auxiliare și teren aferent cu suprafața de 0,2997 ha situată în s. Tomeștii Noi, com. Balatina, r-nul Glodeni cu nr. cadastral XXXXX, terenul agricol cu suprafața de 0,1398 ha nr. cadastral XXXXX, situat în s. Tomeștii Noi, com. Balatina, r-nul Glodeni și terenul agricol cu suprafața de 1,2701 și nr. cadastral XXXXX, situat în extravilanul s. Tomeștii Noi, com. Balatina, r-nul Glodeni. Totodată, solicită reclamantii și încasarea în mod solidar din contul pârâților a cheltuielilor de judecată.

La 08 iunie 2016, reclamantii au depus cerere de majorare a pretențiilor, solicitând inclusiv și constatarea faptului acceptării succesiunii prin intrarea în posesia de către dâșii a averii succesoriale rămase după decesul Mariei Falcaș.

Prin hotărârea Judecătoriei Glodeni din 22 iulie 2016, acțiunea a fost admisă integral. S-a constatat faptul acceptării moștenirii de către Elena Novoloacă, Larisa Popa, Ion Ceclu, Tatiana Rusnac, Angela Damaschin, Vera Galer, Silvia Grib și Maria Odajiu după decesul Mariei Falcaș și au fost anulate certificatele de moștenitor legal nr. 4488, 4482, 4488 și 4479 eliberate de notarul public Claudia Patereu la data de 04 mai 2015 pe numele Victoriei Țîbulac și Valentinei Baznat. S-a atribuit cu drept de moștenitori legali Elenei Novoloacă, Larisei Popa, Ion Ceclu, Tatianei Rusnac, Angelei Damaschin, Verei Galer, Silviei Grib, Mariei Odajiu, Valentinei Baznat și Victoriei Țîbulac în proprietate a câte 1/10 cotă-parte din bunurile imobile rămase după decesul Mariei Falcaș, decedată la 08 aprilie 2014 în comuna Balatina, raionul Glodeni și anume: casă de locuit cu construcții auxiliare și teren aferent lor, cu suprafața de 0,2997 ha și nr. cadastral XXXXX amplasate în s. Tomeștii Noi, com. Balatina, r-nul Glodeni, terenul agricol cu suprafața de 0,1398 ha și nr. cadastral XXXXX, situat în s. Tomeștii Noi, com. Balatina, r-nul Glodeni și terenul agricol cu suprafața de 1,2701 și

nr. cadastral XXXXX, situat în extravilanul s. Tomeștii Noi, com. Balatina, r-nul Glodeni. S-a încasat din contul Valentinei Baznat și Victoriei Țîbulac în beneficiul Elenei Novoloacă, Larisei Popa, Ion Ceclu, Tatianei Rusnac, Angelei Damaschin, Verei Valer, Silviei Grib și Mariei Odajiu cheltuielile de judecată în sumă de 8960 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017, a fost admis apelul declarat de Victoria Țîbulac și notarul public Claudia Patereu, la care s-a alăturat și Valentina Baznat, casată hotărârea Judecătorei Glodeni din 22 iulie 2016 și pronunțată o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

La 01 februarie 2018, Elena Novoloacă a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017 și menținerea hotărârii Judecătorei Glodeni din 22 iulie 2016.

În susținerea recursului, recurenta a invocat că instanța de apel neîntemeiat n-a dat o apreciere justă declarațiilor martorilor Nicolai Secrieru, Natalia Vodovoi și Valeri Cheibaș, care fiind audiați în prima instanță au confirmat faptul intrării în posesiune a averii succesorală de către dânsa, prin prelucrarea lotului de pământ și întreținerea gospodăriei, fapte cunoscute și de către intimatele Victoria Țîbulac și Valentina Baznat, dar ascunse la notar.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017 redactată integral, a fost expediată în adresa recurentei Elena Novoloacă la 01 decembrie 2017 (f.d. 66, volumul II) și a fost recepționată la 08 decembrie 2017 (f.d. 75, volumul II).

În circumstanțele relevate, recursul declarat de Elena Novoloacă la 01 februarie 2018 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 15 februarie 2018, în adresa Larisei Popa, Ion Ceclu, Tatianei Rusnac, Angelei Damaschin, Verei Galer, Silviei Grib, Mariei Odajiu, Valentinei Baznat, Victoriei Țîbulac și notarului public Claudia Patereu, a fost expediată copia recursului declarat de Elena Novoloacă, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 27 februarie 2018, intimatele Valentina Baznat și Victoria Țîbulac au depus referință, solicitând declararea recursului inadmisibil, deoarece argumentele invocate de Elena Novoloacă nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC. Susțin intimatele că au întreprins toate măsurile posibile pentru a fi atrași la succesiune toți moștenitorii defunctei Maria Falcaș, însă recurenta Elena Novoloacă, cât și ceilalți nepoți, nu și-au exprimat intenția de a intra în posesia averii succesorală în termen de 6 luni.

La 14 martie 2018 și notarul public Claudia Patereu a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil. Menționează intimatul că recurenta Elena Novoloacă nu a întreprins nicio acțiune prin care și-ar fi demonstrat intenția de a accepta succesiunea, fapt confirmat prin certificatul nr. 778 din 18 septembrie 2014 eliberat de primăria s. Balatina, r-nul Glodeni, în care nu este indicată nicio persoană care ar fi acceptat succesiunea prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral.

Alte referințe nu au fost depuse.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 martie 2018, recursul declarat de Elena Novoloacă a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referințe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, trimițând pricina spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art. 432 alin. (3) lit. d) și f).

Iar în conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. d) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Alin. (5) din acest articol stipulează că temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 67 alin. (1) și (3) CPC, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces și la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 08 aprilie 2014 a decedat Maria Falcaș în comuna Balatina, raionul Glodeni, averea succesorală după decesul acesteia fiind compusă din:

- casă de locuit cu construcții auxiliare și teren aferent lor, cu suprafața de 0,2997 ha și nr. cadastral XXXXX amplasate în s. Tomeștii Noi, com. Balatina, r-nul Glodeni;

- terenul agricol cu suprafața de 0,1398 ha și nr. cadastral XXXXX, situat în s. Tomeștii Noi, com. Balatina, r-nul Glodeni;

- terenul agricol cu suprafața de 1,2701 și nr. cadastral XXXXX, situat în extravilanul s. Tomeștii Noi, com. Balatina, r-nul Glodeni.

La 04 mai 2015, de către notarul public Claudia Patereu au fost eliberate certificatele de moștenitor legal nr. 4488, 4482, 4488 și 4479 pe numele Victoriei Țîbulac și Valentinei Baznat, nepoții Mariei Falcaș (moștenitori colaterali).

Potrivit contractului de vânzare-cumpărare nr. 4601, autentificat notarial la 07 mai 2015, Țîbulac Oleg a devenit proprietar împreună cu Țîbulac Victoria la ½ cotă-parte din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, constituit din terenul pentru construcții cu suprafața de 0,2997 ha, casa de locuit individuală cu suprafața de 80,8 m.p. și construcția accesorie cu suprafața de 22,4 m.p., situate în s. Tomeștii Noi, com. Balatina, r-nul Glodeni, care în baza contractului de donație nr. 6459 din 22 iulie 2015, au fost donate de către aceștia fiicei minore Țîbulac Maria, dreptul de proprietate al căreia a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 22 iulie 2015 (f.d. 38-42, volumul II).

La 07 mai 2015, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 4598, prin care Țîbulac Victoria a vândut cumpărătorului Baznat Iurie ½ cotă-parte din terenul cu destinație agricolă, amplasat în hotarele primăriei com. Balatina, r-nul Glodeni, compus din două sectoare cu suprafața respectiv de 1,2701 ha cu nr. cadastral XXXXX și 0,1398 ha, nr. cadastral XXXXX (f.d. 44-45, volumul II).

În aceeași zi a fost încheiat și contractul de donație nr. 4621, potrivit căruia Baznat Valentina a donat lui Iurie Baznat ½ cotă-parte din terenul cu destinație agricolă, amplasat în hotarele primăriei com. Balatina, r-nul Glodeni, compus din două sectoare cu suprafața respectiv de 1,2701 ha cu nr. cadastral XXXXX și 0,1398 ha, nr. cadastral XXXXX (f.d. 46-47, volumul II).

Astfel, conform extraselor din Registrul bunurilor imobile, proprietarul terenurilor agricole cu nr. cadastrale XXXXX este Baznat Iurie (f.d. 43 și 48, volumul II).

Analizând circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că în prezenta cauză a fost soluționată problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces, și anume ale lui Iurie Baznat și Oleg Țîbulac, care este și reprezentantul legal al fiicei minore Maria Țîbulac, în condițiile în care sunt (au fost) proprietarii bunurilor imobile ce fac parte din patrimoniul succesoral al defunctei Maria Falcaș.

Astfel, pentru justa soluționare a litigiului, urmau a fi atrași în proces Iurie Baznat și Oleg Țîbulac, or, prin constatarea faptului acceptării succesiunii de către Elena Novoloacă, Larisa Popa, Ion Ceclu, Tatiana Rusnac, Angela Damaschin, Vera Galer, Silvia Grib și Maria Odajiu, declararea nulității certificatelor de moștenitor legal și recunoașterea dreptului de proprietate asupra averii succesoriale, acestora le pot fi afectate drepturile, obligațiile și interesele legitime.

În acest sens, se reiterează că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982) și din moment ce drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

Reieșind din cele enunțate, instanța de recurs consideră imposibilă corectarea erorii admise de către instanțele ierarhic inferioare în condițiile procedurii prevăzute de către legislația procesuală, motiv pentru care cauza urmează a fi restituită spre rejudecare în instanța de fond.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat soluționarea problemei drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Elena Novoloacă, a casa integral decizia Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017 și hotărârea Judecătoriei Glodeni din 22 iulie 2016, cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de fond urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Elena Novoloacă.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 24 octombrie 2017 și hotărârea Judecătoriai Glodeni din 22 iulie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Novoloacă, Larisa Popa, Ion Ceclu, Tatiana Rusnac, Angela Damaschin, Vera Galer, Silvia Grib și Maria Odajiu împotriva Valentinei Baznat, Victoriei Țîbulac și notarului public Claudia Patereu cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, declararea nulității certificatelor de moștenitor legal și recunoașterea dreptului de proprietate asupra averii succesoriale, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Drochia, sediul Glodeni, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Dumitru Visternicean

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nina Vascan